

Ольга ШМУЛІЙ

студентка

Науковий керівник:

Андрій ДЕНИСОВ

доцент кафедри правового
забезпечення підприємницької
діяльності та фінансової безпеки
Харківського національного
університету внутрішніх справ
(м. Харків, Україна),
кандидат юридичних наук

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ТА РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

У всіх країнах сучасного світу існує нормативно-правове регулювання відносин шлюбу, але існуючі норми внутрішнього матеріального права різних країн суттєво відрізняються, що є причиною виникнення колізій вітчизняних та зарубіжних правових норм [1].

На сьогодні актуальним питанням є укладення та розірвання шлюбу з іноземним елементом. З огляду на євроінтеграційний курс України, поширеним явищем є еміграція та імміграція, унаслідок чого набуває поширення як укладання шлюбів з іноземцями, що могли прибути до України та мати тут тимчасове місце проживання або працевлаштуватись, так і шлюб громадянина України з іноземцем на території іншої держави, оскільки значний відсоток громадян України емігрують за кордон для працевлаштування або з іншою метою. Окрім того, укладання шлюбів з іноземним елементом, також у окремих випадках створює проблеми правового регулювання розірвання такого шлюбу. Оскільки розірвання шлюбу з іноземним елементом є актуальним питанням, то необхідним є визначення його правових особливостей, враховуючи специфіку вітчизняного законодавства та звертаючи увагу на судову практику України [2, с. 87].

Щодо особливостей форми і порядку укладання шлюбу за законодавством іноземних країн, то законодавчій практиці відомі дві основні форми – державна форма реєстрації шлюбу та релігійна. В Україні визнається лише цивільна (державна) форма реєстрації шлюбу, що також необхідно враховувати при укладенні шлюбу з іноземним громадянином на території України [3, с. 224].

Процедура розірвання шлюбів у міжнародному приватному праві відрізняється у різних країнах світу. Окремі правові системи йдуть по шляху максимального ускладнення процедури розірвання шлюбу з метою

збереження родини. У Франції є неможливим розірвання шлюбу за згодою обох членів подружжя у перші півроку після укладення шлюбу. У Великобританії заяву про розірвання шлюбу можливо подати лише після спливу терміну у три роки після укладення шлюбу.

Інший підхід полягає у максимальному спрощенні процедури розірвання шлюбу. У окремих штатах Мексики встановлена можливість подання заяви про розірвання шлюбу засобами поштового зв'язку без особистої присутності членів подружжя. Окрім того, не є обов'язковою присутність членів подружжя під час процедури розірвання шлюбу – після надання письмової згоди заява розглядається автоматично, а рішення про розірвання шлюбу надсилається поштою.

Підбиваючи підсумки, слід зазначити, що матеріальне право різних країн по різному регламентує процедуру укладення та розірвання шлюбу, що породжує певні колізії у випадку укладення шлюбу з іноземним елементом або на території інших держав. Оскільки законодавство більшості держав встановлює, що форма шлюбу повинна визначатися за місцем його укладання, для вирішення спірних питань, пов'язаних з укладенням шлюбу, судам необхідно встановлювати зміст іноземного права, що регулює відповідні відносини. Вбачається доцільним посилити співпрацю держав та встановити більш дієве наддержавне регулювання відносин, пов'язаних з укладенням та розірванням шлюбу, шляхом підписання певних міжнародних договорів.

---

1. Дядюша В.В. Колізійні питання укладення і розірвання шлюбу в міжнародному приватному праві. Тридцять сьомі економіко-правові дискусії (юридичне спрямування): матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Львів, 2019. С. 18-20.

2. Барабанова Я.С. Особливості розірвання шлюбу з іноземним елементом в міжнародному приватному праві. Актуальні проблеми та перспективи розвитку приватного права в сучасних умовах : матеріали регіон. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 20 листоп. 2019 р.). Дніпро : Видавець Біла К.О., 2019. С. 87-90.

3. Цилюкова І. В. Колізійні питання укладення і розірвання шлюбу в міжнародному приватному праві. Теорія і практика конституціоналізму: український та зарубіжний досвід : матеріали першої науково-практичної конференції, 30 квітня 2015 року, Львів. Національний університет «Львівська політехніка», Навчально-науковий інститут права та психології, Кафедра конституційного та міжнародного права. Львів, 2015. С. 223–227.